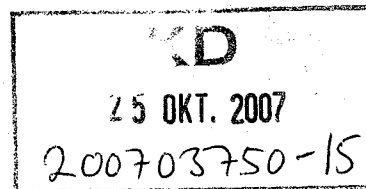

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømme

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 22.10.2007

Vår ref: 07/21-14 GRH

Deres ref:

Høring: "Formål for framtida" (NOU 2007:6)

Denne offentlige utredning av formålet for to av våre grunnleggende samfunnsinstitusjoner – barnehagen og grunnskolen – er av største betydning og påkaller sterk interesse i kirkens ledelse, både ut fra historien og den aktuelle situasjon. Så vidt vites sto verken biskopene eller bispedømmerådene på listen over høringsinstanser til denne sak, men en kontakt med departementet bekreftet at høringsuttalelser også fra kirkelig hold er velkommen (ref.: Bjørn Gjefsen). Agder og Telemark biskop og bispedømmeråd ønsker, i kortform, å melde inn følgende synspunkter:

1. Gjeldende formuleringer er passé

I dagens Norge er det bred enighet om at samfunns- og kulturutviklingen ikke lenger gjør det mulig å forsvare en målformulering som at grunnskolen "i samarbeid og forståing med heimen (skal) hjelpe til med å gi elevane ei kristen og moralsk oppseding" (Opplæringsloven § 1-2). I vårt flerkulturelle samfunn vil mange nye hjem ikke kunne identifisere seg med en slik målbeskrivelse.

2. Primærstandpunktet

Det er i og for seg positivt at utvalget (i det minste som en sekundærløsning) har kommet frem til konsensusformuleringen til Barnehagelovens § 1 og Opplæringslovens § 1-2. Det er dessuten positivt at man har ønsket å se de to formål i sammenheng. Men Agder og Telemark biskop og bispedømmeråd vil like fullt fremheve og gi prioritet til en formulering som er i tråd med primærstandpunktet til utvalgsmedlemmene Birkedal, Byfuglien og Hætta (pkt. 2.5.7). Deres alternativ tydeliggjør foreldreansvar og -rett på en sterkere måte, mens konsensusformuleringen i Opplæringsloven § 1-2 har setningen om "samarbeide med heimen" nærmest som et appendiks.

Videre uttrykker primærstandpunktet i avsnitt 2.5.7 en klarere basis i "grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk tradisjon". Å understreke dette alternativ på nytt, og med ettertrykk, kan muligens utløse en reaksjon som kan føre til at en skjør og hårdt tilkjempet konsensus slås i stykker, men det nevnte alternativet har sine gode grunner.

Motsatt – å fremme formål *uten* henvisning til tros- eller livssyn – er knapt noen farbar vei i lengden. For det første vil det her oppstå et vakuum som i alle fall vil bli fylt med et eller annen ideologisk innhold. Og for det andre vil en henvisning til en ytre, konvensjonell konsensus lik den som foreligger i menneskerettighetene neppe

lodde dypt nok. Derfor er det klokeste og mest realistiske å ta et aktivt, profilert verdivalg.

3. Saklig begrunnet prioritet for "kristen og humanistisk tradisjon"

Et synspunkt som lett melder seg er at man i dagens og morgendagens Norge ikke bør formulere formål som favoriserer den kristne tradisjon (ikke desto mindre argumenteres det politisk fortsatt for statskirkeordningen!). Men i kraft av åndshistorie og kulturoverlevering i dette landet bør man like fullt kunne gi "den kristne og humanistiske tradisjon" et fortrinn ut fra *en velbegrunnet forskjellsbehandling*.

Det blir noe historie- og kontekstløst ikke å ta tilbørlig hensyn til den kulturtradisjon som faktisk har preget, og fortsatt preger, en klar majoritet i vårt land. Å argumentere for et visst fortrinn for en "kristen og humanistisk" forankring av barnehage og grunnskole handler om å sikre rom for et verdimeessig mangfold *samtidig som man gir prioritet til den bærende hovedstrøm i vår kultur*.

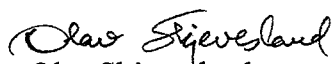
4. Et sosialantropologisk perspektiv

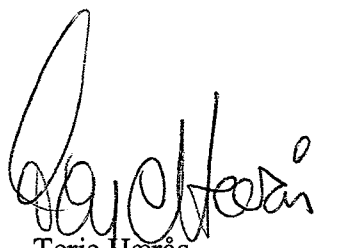
For å unngå evt. antydninger om bruk av kirkelig "maktspråk" på et gammelt kirkelig interessefelt, kan det fungere avklarende å vise til allmenn sosialantropologisk innsikt her. Brede kulturstudier dokumenterer at religion i en eller annen forstand har en sammenbindende funksjon. Religion inngår – universelt – som et integrert element i menneskers "world view", jf. Clifford Geertz' klassiker *The Interpretation of Cultures* (1973, flere senere opplag), Part III. Å omgå livssyns- og trosspørsmål i pedagogisk og etisk sammenheng samsvarer dårlig med det vi gjennom allmenn sosialantropologisk forskning vet om menneskers liv og kulturer.

5. Sluttord

Konsensusformuleringenes svakhet er – tross den prisverdige felles (sekundær) løsning – at de verdier som legges til grunn omtales på en for sideordnet, likevektig og oppsummerende måte. Hovedanliggendet i denne høringsuttalelsen er ikke å fremme en type kristelig anstrøket "misjoneringsparagraf" for barnehage og skole. Poenget er å understreke at disse to bærende samfunnsinstitusjonene fortsatt bør ha en realistisk forankring i den historisk gitte hovedstrøm i vår kultur, samtidig som man sikrer at det mangfold som fins i samfunnet også blir synlig i skolen.

Med vennlig hilsen

Olav Skjevesland
biskop

Terje Hærås
Leder bispedømmerådet